

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

24 листопада 2005 року

№36 (2730)

ВІДКРИТТЯ КООРДИНАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ CEEVU

Урочисте відкриття центру

“Створений на базі НТУУ “КПІ” восени минулого року (за підтримки ЮНЕСКО) Центрально-східно-європейський віртуальний університет CEEVU і надалі сприятиме об'єднанню зусиль для використання науково-інформаційних технологій у науковій та освітній сферах”, – зазначив ректор НТУУ “КПІ” академік НАН України М.З.Згуровський 10 листопада на урочистому засіданні, присвяченому відкриттю Координаційного центру CEEVU. У залі Вченої ради зібрались представники 12 університетів Центральної та Східної Європи – учасників проекту, ректори вітчизняних ВНЗ, представники громадських та державних інституцій, фахівці, викладачі та студенти, які працюють над розбудовою в Україні інформаційного суспільства, а також численні зарубіжні гості. Виступи промовців стосувалися актуальних питань інформатизації суспільства.

Голова Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, перший заступник міністра закордонних справ України В.С.Огризко поінформував про забезпечення доступу до інформаційних ресурсів як спеціалістів, так і студентів та пообіцяв усіляку підтримку діяльності віртуального університету, “щоб вітчизняна наука була представлена у світі на належному рівні”.

Перший заступник міністра освіти і науки України А.М.Гуржий розповів про створення Державної програми, яка включає інформаційні та телекомунікаційні проекти в освіті і науці та забезпечуватиме виконання принципу – навчання протягом усього життя. Також від імені міністерства він висловив зацікавленість у розвитку віртуального університету та пообіцяв відповідну підтримку.

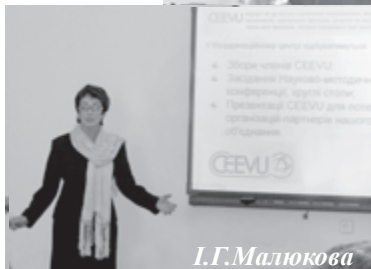
Народний депутат М.К.Родіонов звернув увагу на активну участь громадськості в обговоренні бізнесових, наукових, освітніх та інших законодавчих ініціатив ВР.

Радник відділу аналізу і політики в галузі науки Секретаріату ЮНЕСКО В.А. Мустафаєв зазначив, що проект CEEVU розвивається дуже динамічно. Якщо в період його становлення були думки об'єднати його з проектами інших країн, зокрема, Італії, то нині є всі передумови, що CEEVU стане одним із кращих проектів ЮНЕСКО.

Віце-президент компанії Майкрософт у Східній Європі Вахе Торосян, генеральний секретар Міжнародної ради з відкритого та дистанційного навчання Рейдер Ролл, голова представництва компанії Hewlett Packard в Україні С.А.Савченко у своїх виступах висловили підтримку CEEVU, що розвивається.

У доповіді “Міжнародний віртуальний університет у контексті розвитку інформаційного суспільства” ректор НТУУ “КПІ” М.З.Згуровський проаналізував стан розвитку інформаційного суспільства в Україні, його інтеграцію в європейські інформаційні мережі та місце в ньому CEEVU.

Відкриття Координаційного центру CEEVU – ауд.262-1 – відбулося в урочистій обстановці. Присутніх привітала директор громадського об'єднання “Центрально-східно-європейський віртуальний університет”, директор ІІТО доц. І.Г.Малюкова. Вона розповіла про діяльність віртуального кампусу і напруження протягом року, що минув, а також окреслила плани на майбутнє. Відеоконференція, проведена з Координаційного центру з Каунаським технологічним університетом, НТУ “ХПІ” та Талліннським технологічним університетом викликала жваве обговорення учасників зустрічі.

І.Г.Малюкова

У ході конференції, яка тривала два дні, було заслухано та обговорено виступи, зокрема, Сергія Азарова, директора компанії Lucky Net, експерта CEEVU; Яцека Гаєвського, генерального секретаря Мережевої асоціації країн Центральної і Східної Європи, віце-президента CEEVU (Польща); Данголе Руткаускайне, керівника Центру дистанційної освіти Каунаського технологічного університету, члена президії CEEVU (Литовська Республіка); Ани Марії Жосчану, завідувача кафедри Бухарестського ТУ “По-

літехніка”, члена президії CEEVU (Румунія); Аадели Лео, професора факультету гуманітарних наук Талліннського технологічного університету (Естонська Республіка); проф. Л.Л.Товажняньського, ректора НТУ “ХПІ”; О.Я.Онопрієнка, доцента Донецького національного ТУ; Артураса Каклаускаса, професора Вільнюського ТУ (Литовська Республіка); проф. А.І.Петренка, завідувача кафедри систем автоматизованого проектування НТУУ “КПІ”; проф. В.Д.Циделка, завідувача кафедри інформаційно-виміральної техніки НТУУ “КПІ”; доц. Г.Д.Кисельова, проф. С.М.Шукаєва та проф. С.І.Сидоренка (НТУУ “КПІ”).

На зборах учасників CEEVU було прийнято Положення про членство та Положення про організацію-партнера CEEVU, що дозволить розширити географію і кількість університетів та компаній, зацікавлених у співпраці. Також прийнято рішення про розподіл функцій між університетами – учасниками проекту.

Учасникам зібрання було запропоновано проекти концепції інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури і навчального плану зі спеціальності “Комп'ютерні науки”. Обговорення проектів

Презентація Координаційного центру CEEVU

буде проходити в режимі он-лайн на сайті CEEVU, а його результати втілені у відповідні рішення та дії.

“Відродно констатувати, – повідомила директор ІІТО І.Г.Малюкова кореспонденту “КП”, – що помітно зростає зацікавленість можливостями дистанційного навчання в країнах Східної Європи, зокрема України. Про це свідчить високий рівень учасників конференції – іноземних та вітчизняних фахівців та розуміння глибини і важливості питань, які обговорювалися”.

Н.Вдовенко

Однією з найважливіших складових інтеграції вищої освіти України в європейський освітній простір є розширення мобільності студентів, викладачів і науковців.

У 2004 – 2005 рр. в Україні виконувався Проект TEMPUS “Розширення академічної мобільності між Європейською Співдружністю та Україною” (UKRMOBIL) SCM-T076A04-2004, координатором якого є Королівський Технологічний Інститут

Виступає Ю.І. Якименко

(Стокгольм, Швеція), а координатором від України – НТУУ “КПІ”.

Мета цього проекту полягає в тому, щоб створити умови для здійснення академічної мобільності в українських університетах відповідно до мети, заявленої в Болонській декларації.

Проект містить три головних компоненти:

1. Досвід вивчення найкращої практики з академічної мобільності в Європі й аналіз поточного

УКРАЇНА – ЄС: досвід академічної мобільності

стану академічної мобільності між Україною і ЄС;

2. Розвиток схем “горизонтальної” і “вертикальної” мобільності студентів та викладачів.

3. Поширення результатів серед українських університетів.

Результати виконання проекту було обговорено на Міжнародній практичній конференції “Інтеграція вищої освіти України в європейський освітній простір: досвід академічної мобільності між Україною і Європейським Союзом”, яка пройшла в нашому університеті 17–18 листопада, і в якій взяла участь представники Швеції, Естонії, Іспанії, а також 33-х українських ВНЗ.

Відкрив конференцію перший проректор НТУУ “КПІ” член-кореспондент НАН України, проф. Ю.І. Якименко. Він же виступив з доповіддю “Вплив Болонського процесу на вищу технічну освіту України”.

Про хід виконання проекту доповів український координатор проекту С.І.Никифорович.

Далі було заслухано доповіді:

“Досвід Королівського Технологічного Інституту (Стокгольм) по організації академічної мобільності” (шведський координатор проекту Ольга Кордас і начальник департаменту промислової екології Рональд Венерштен);

“Академічний обмін між Швецією та Україною” (Ганна Дахистрем, Шведський Інститут, Стокгольм);

“Система акредитації вищої освіти України як механізм забезпечення її якості на рівні вимог Міжнародного освітнього співтовариства” (начальник управління ліцензування, акредитації та нострифікації Міністерства освіти і науки України В.І.Домніч);

“Реалізація принципів та вимог Болонського процесу в освіті України як основа розвитку мобільності” (декан ФЕА НТУУ “КПІ” О.С.Яндулський);

“Досвід Політехнічного Університету Каталонії (Барселона) в організації академічної мобільності” (Джорж Сигал і Марія Свгенія Есбрі, Іспанія);

“Можливості академічного співробітництва між Україною і Європейським Союзом в VII Рамковій Програмі” (Юха Алатало, Шведська Рада по науково-технічному співробітництву з Європейським Союзом).

Конференція завершилася круглим столом, на якому було розроблено методичні рекомендації.

Інф. “КП”

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Відкриття Координаційного центру CEEVU

Україна – ЄС: досвід академічної мобільності

2 Дні науки і техніки України в Китаї

Гранти НДЧ – студентам

Результати першої осінньої атестації

3 Запорука ефективного менеджменту

Активіст із ФС

Склокерамічні технології провінції Лімузен

4 Архістратиг Михайл

Фізична культура і спорт у ВІТІ

НДЧІНФОРМУЄ

Дні науки і техніки України в Китаї

Під такою назвою у жовтні 2005 року в КНР проходила виставка наукових розробок українських учених. Виставка була організована МОН України, Київським центром науково-технічної інформації та Міністерством науки і техніки Китаю у двох провінціях КНР – Цзянсу та Чжензян. Місцями проведення виставки були визначені міста Усі (провінція Цзянсу) та Цзясін (провінція Чжензян). Це вже третя виставка на території Китайської Народної Республіки, організатором якої виступає Міністерство освіти і науки України з української сторони, та Міністерство науки і технологій КНР і Народний уряд провінцій, де відбувалися ці виставкові заходи.

Виставка носила багатогалузевий характер. Основне місце у виставці займали технології з таких напрямків: нові речовини та матеріали; напівпровідникова технологія та оптоелектроніка; біотехнології та медицина; ресур-

НТУУ “КПІ” представляв 15 наукових розробок у різних галузях промисловості: металургії, телекомунікаціях, електроніці, нафтодобувній і хімічній промисловостях, ресурсозбереженні та екології, біотехнології та охороні здоров’я. Розробки представлялися на ламінованих планшетах, кольорових проспектах, виставлялися у вигляді зразків продукції та приладів. Серед розробок були: технологія виготовлення катодів з гексаборидів лантану для електронно-вакуумних і газорозрядних пристроїв (ІФФ, керівник П.І.Лобода); сучасна цифрова система передачі даних на основі мікрохвильових технологій (ІТС, В.А.Севастьянов); обладнання для телеметрії свердловин при добуванні нафти (КБ “Шторм”, І.Я.Науменко); сенсори та аналізатори концентрації

В.І.Танасійчуком, під час якої, зокрема, було обговорено створення на базі НТУУ “КПІ” першого в Україні Технополісу “Київська політехніка”, а також проведення спільних заходів для розширення контактів між НТУУ “КПІ” та КНР з питань підбору абітурієнтів китайських громадян для навчання в НТУУ “КПІ”, проведення спільних наукових конференцій, обмінів між викладачами та студентами.

Члени делегації відвідали екологічне місто Ісінг (Yixing), де в рамках семінару було прочитано лекцію про екологічні способи одержання волокнистих напівфабрикатів із недеревної рослинної сировини, пресованих матеріалів, кистроплит, паливних брикетів, вогнестійких будівельних плит та папероподібних матеріалів. Також вони ознайомилися з деякими екологічно

чистими технологіями виробництва керамічних виробів та електроніки.

Під час роботи виставки між НТУУ “КПІ” та китайськими партнерами було підписано 11 протоколів про наміри щодо подальшої співпраці, наукового співробітництва, передачі українських технологій, обміну інформацією та навчання китайських студентів в українських ВНЗ. Більшість із них (7) укладено в м. Цзясін (провінція Чжензян). Проведено ділові зустрічі з понад 20 представниками китайських компаній, малих та приватних підприємств, університетів.

Сподіваємося, що листування по e-mail та наступні ділові зустрічі сприятимуть укладанню договорів про передачу технологій і технічної інформації або створенню спільних виробничих за розробками українських учених.

Науково-технічне співробітництво українських та китайських учених відповідає потребам наших народів, сприяє розвитку економік наших країн, а подальша співпраця дозволить реалізувати розробки науковців Київської політехніки на китайському ринку.

В.А.Барбаш, член делегації, заст. проректора з наукової роботи

Делегація НТУУ “КПІ” у КНР

созберігаючі технології; охорона навколишнього середовища; інформаційні технології; машинобудування та приладобудування.

На виставках серед більш ніж 470 наукових розробок і пропозицій українських учених із 34 вищих навчальних закладів, 12 наукових установ Національної академії наук України, 6 наукових організацій та установ, підпорядкованих Міністерству промислової політики України, Української аграрної академії наук та Міністерства охорони здоров’я України були представлені й розробки науковців Київської політехніки.

аміаку (ХТФ, В.П.Чвирук); суперконденсатори (ХТФ, Ю.А.Малетін); технології одержання товарів широкого вжитку з відходів рослинної сировини та вогнестійких будівельних плит (ІШ “Перспектива” та ІХФ, В.А.Барбаш); камери спалювання (ТЕФ, М.З.Абдулін); органо-мінеральні добрива (ІХФ, Я.М.Корнієнко); ліки для боротьби з онкологічними захворюваннями та хворобами крові (ФБТ, Л.М.Шинкаренко); портативний апарат для лазерного опромінювання (НДІ “АПРОДОС”, В.Г.Сліпченко).

Відбулась бесіда членів делегації з Генеральним консулом України в КНР

У жовтні 2005 року департамент науки та інноватики НТУУ “КПІ” провів другий конкурс на одержання грантів для фінансової підтримки науково-дослідних робіт студентів і аспірантів на 2005/2006 навчальний рік за напрямками природничих, технічних і гуманітарних наук.

На конкурс було подано 30 НДР із 16 підрозділів університету (ФБТ, ХТФ, ФС, ФІОТ, ІПСА, ФММ, ІТС, РТФ, НДЦ “Прилади і системи енергозбереження”, ФЕА, ІЕЕ, ІФФ, ПБФ, ТЕФ, Інженерний центр “Перспектива”).

За підсумками конкурсу експертна комісія визнала переможцями 14 НДР.

3 природничих наук:

1. Розробка технології оздоровчих продуктів на основі сої з використанням молочнокислих бактерій (керівник – Н.В.Дехтяренко, ФБТ, кафедра промислової біотехнології).

2. Теоретичне та експериментальне дослідження комплексів ароматичних сполук зі сріблом (керівник – І.А.Левандовський, ХТФ, кафедра ОХ та ТОР).

3. Експериментальне та квантово-хімічне дослідження асиметричних гомогенно-каталітичних реакцій з використанням похідних карбасних вуглеводнів (керівник – Т.В.Шамота, ХТФ, кафедра органічної хімії та технології органічних речовин).

3 технічних наук:

1. Лазерний діагностичний комплекс для експрес-аналізу онкологічних захворювань (керівник – М.Ф.Богомолов, РТФ, кафедра радіоконструювання та виробництва радіоапаратури).

2. Оптимізація витрат на модифікуючі добавки при формуванні рецептур сухих будівельних сумішей (керівник – Г.О.Статюха, ХТФ, кафедра кібернетики хіміко-технологічних процесів).

3. Генетичний аналіз і еволюційна систематика базових видів електричних машин поступального руху (керівник – В.Ф.Шинкаренко, ФЕА, кафедра електромеханіки).

4. Створення фізико-хімічних основ виготовлення реакційно спеченої боридної кераміки та розробка керамічних катодних вузлів підвищеної ефективності (керівник – Ю.І.Богомол, ІФФ, кафедра високотемпературних матеріалів та порошкової металургії).

5. Автоматизація проектування технології механоскладальних робіт на основі моделювання інформаційних зв’язків виробу (керівник – М.В.Філіппова, ПБФ, кафедра виробництва приладів).

6. Методи, засоби та метрологічне забезпечення вимірювання енергетичних характеристик багатоеlementних приймачів випромінювання та пристроїв на їх основі (керівник – Л.А.Міхеєнко, ПБФ, кафедра оптичних та оптикоелектронних приладів).

7. Розробка технології одержання волокнистих напівфабрикатів високого виходу із пшеничної соломи для виробництва паперу та картону (керівник – І.В.Трембус, Інженерний центр “Перспектива”).

3 гуманітарних наук:

1. Дослідження динаміки ціннісних та професійних орієнтацій студентів технічного ВНЗ при переході до постіндустріального суспільства (керівник – Б.В.Новіков, ФС, кафедра політології, соціології та соціальної роботи).

2. Дослідження нових форм та механізмів навчальної діяльності студентів НТУУ “КПІ” в умовах становлення інформаційного суспільства (керівник – Б.В.Новіков, ФС, кафедра філософії).

3. Застосування загального методу автоматичного висування унарних гіпотез до задачі аналізу та прогнозування фінансового ринку (керівник – З.М.Асельдеров, ФІОТ, кафедра автоматизованих систем обробки інформації і управління).

4. Розробка математичної та програмного забезпечення оцінки кредитоспроможності позичальників та класифікація їх по групах ризику в системі керування кредитними ризиками (І.М.Головоко, ІПСА).

Департамент науки та інноватики дякує всім учасникам конкурсу та вітає переможців.

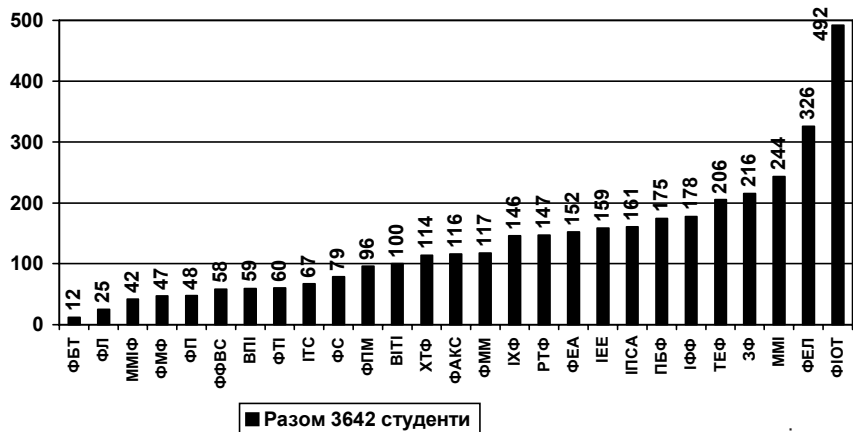
В.А.Могіла

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРШОЇ ОСІННЬОЇ АТЕСТАЦІЇ

Календарний рубіжний контроль (або атестація) для студентів перших чотирьох курсів університету став уже звичним явищем у навчальному процесі. Разом із семестровим контролем, або сесією, атестація дозволяє оцінювати рівень знань студентів.

серед тих, хто не отримав позитивного результату з жодної дисципліни, є й такі, які не виконують вимог навчального плану через хворобу або інші поважні причини, що кожному з таких студентів необхідно документально засвідчити.

Кількість студентів, які неатестовані або отримали незадовільну атестацію з трьох і більше дисциплін

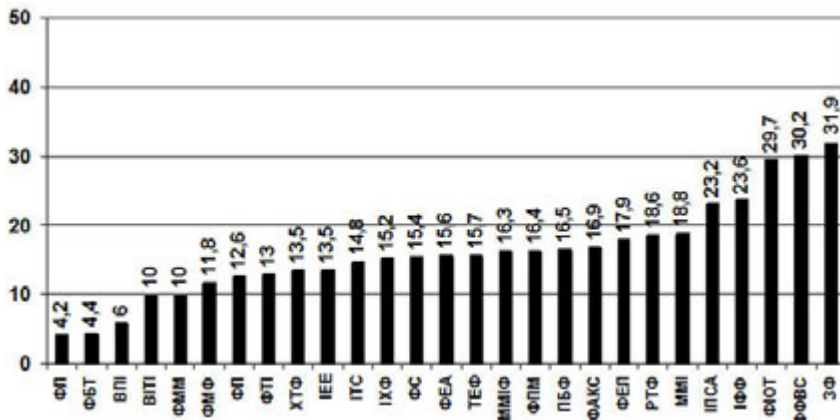
Перша в поточному навчальному році атестація тривала з 24 по 29 жовтня. Загальна кількість студентів, які брали участь в атестації, порівняно з минулим роком практично не змінилася і становила майже 22 тисячі; при цьому на факультетах і в інститутах вона коливалася суттєво – від 192 на ФФВС до 1826 на ФЕЛ.

Частка студентів, які атестовані з усіх дисциплін, залишається практично стабільною протягом останніх двох років і становить майже половину (48,6%). Разом з тим, зменшилася кількість студентів, які неатестовані з усіх дисциплін – зі 192 рік тому до 147 тепер. Зрозуміло, що

Особливе занепокоєння викликає незначне зростання (до 3642 осіб, або до 16,6% від усієї кількості) студентів, які неатестовані або отримали незадовільну атестацію з трьох і більше дисциплін, адже згідно з Положенням про організацію навчального процесу в НТУУ “КПІ” за поданням кафедр і деканатів такі студенти після другої атестації можуть бути відрізані ще до початку зимової сесії. Серед факультетів та інститутів кількість таких студентів коливається від 12 на ФБТ до 492 (!) на ФІОТ.

Більш об’єктивну картину щодо таких студентів при цьому дає їх частка від загальної кількості студентів відповідного факультету (інституту). Уперше атестація проводилася і серед студентів – іноземних громадян. На чотирьох курсах університету навчається 1191 студент – іноземець: від одного в ІТС і на ПБФ до 187 на ФІОТ і ФЕЛ (на ФФВС і у ВІПІ таких студентів нема взагалі). Навчаються вони в 182 академічних групах, при цьому 54 з них “чисто іноземні”. З різних причин 99 студентів не приступили до навчання з 1-го вересня, а 15 – навіть на початок атестації.

Частка студентів (%), які неатестовані або отримали незадовільну атестацію з трьох і більше дисциплін

Більш докладну інформацію щодо підсумків атестації можна одержати, відвідавши сайт департаменту навчально-виховної роботи.

У будь-якому разі у всіх учасників навчального процесу ще є час для виправлення ситуації на краще.

За інф. департаменту навчально-виховної роботи

ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Аксиома про те, що той, хто володіє інформацією, той керує світом, у наш час актуальна як ніколи. Інформація стає найціннішим товаром, і володіння нею перетворює володаря інформації у володаря ситуації. Це не високопарні конструкції, що якимось чином мають підкреслити унікальність та значимість справи, а сьогоднішня дійсність.

Якщо розглядати інформацію з погляду суспільно значущої ролі, її потужного ресурсу, то можна говорити, що вона дає можливість адекватно реагувати та передбачати різноманітні процеси та події.

Соціальний освітній менеджмент базується на новій парадигмі управління, за основу якої беруться нові принципи та підходи. Один з основних факторів успіху в управлінні вищим навчальним закладом сьогодні полягає в умінні впроваджувати інновації й мобілізувати свої ресурси на вирішення нових завдань, які постають у зв'язку з реформуванням системи освіти. Інноваційність стає фактором виживання, стійкості й перспективності ВНЗ, дозволяє продуктивно працювати в безперервному мінливому зовнішньому середовищі.

Особливого значення для керівництва ВНЗ набуває соціальна відповідальність як перед студентським і викладацьким колективом, так і перед суспільством в цілому. Це значить, що місія уні-

верситету, система його цінностей повинні відповідати суспільним інтересам. У зв'язку з цим соціальний аспект управління виходить на перший план.

Необхідно прагнути до комунікацій, які формують забезпечення навчального процесу для всіх студентів, викладачів та співробітників, чіткого визначення всіх проблем і перспектив для досягнення цілей. Це досягається шляхом залучення колективу до спільної постановки цілей і відпрацювання рішень, застосування демократичного стилю управління, побудовою ефективного зворотного зв'язку.

Соціологічні дослідження поряд з іншими засобами дозволяють достатньо точно, глибоко й всебічно проаналізувати ситуацію, що склалася у ВНЗ, морально-психологічний клімат, загальний стиль управління, моральні цінності студентства, рівень організаційної культури, стосунки викладачів та студентів, якість освітніх послуг. Їх результати є своєрідним дзеркалом, в якому чітко відбиваються і досягнуті успіхи, і наявні недоліки. Більш того, подібні дослідження можна назвати одним з універсальних джерел інформації для керівництва університету, вони не тільки виявляють різного роду проблеми, висвітлюючи їх, так би мовити, зсередини, але й пока-

зують дієві засоби для їх вирішення.

Типи соціологічної інформації знаходяться в складній взаємодії, обумовленій взаємодією теоретичного й емпіричного рівнів у соціології. Інструментальна інформація містить опис і пояснення різноманітних конкретних проявів загальних закономірностей, сформульованих у концептуально-теоретичній інформації. Концептуально-теоретична інформація визначає логіку і схеми, відповідно до яких формуються масиви інструментальної інформації. Практика соціального управління у сфері освіти в більшості випадків використовує інструментальну соціологічну інформацію. Власне для цього типу інформації важлива відповідність вимогам, що висуваються управлінням до соціальної інформації.

Очевидно, що для того, щоб соціологічна інформація відповідала інформаційним потребам університетського управління, потрібен тривалий і спрямований процес організації цього каналу інформації, що орієнтується на постійно оновлювані інформаційні технології й нові тенденції розвитку сфери прикладних соціологічних досліджень. В НТУУ "КПІ" система забезпечення соціологічної інформацією вже давно набула комплексного характеру й здійснюється на постійній основі.

Наш університет – це світ у світі. Світ зі своїми дійовими особами, своїми сподіваннями та переживаннями, зі своїми процесами та подіями, зі своїми проблемами, врешті-решт. Досліджувати та пізнавати цей наш світ можна теж по-різному. Рівень підготовки студентів перевіряє викладач за допомогою залуку або екзамену, статистичний відділ досліджує динаміку різноманітних кількісних і якісних показників нашого університету, а от швидку й достовірну "фотографію" будь-якого процесу або події, яка сталася або відбуватиметься в майбутньому в нашому університеті, і те, як на це відреагує наше "суспільство", можна отримати за допомогою такого спеціаліста, як соціолог. В НТУУ "КПІ" соціологічну складову забезпечення управлінської діяльності забезпечує Науково-дослідницький центр прикладної соціології "Соціоплюс", що входить до складу факультету соціології. Діапазон досліджуваних проблем досить широкий: від соціально-політичних уподобань студентів до дослідження проблеми корупції (до речі, наймасштабнішої в Україні) в університеті. Однак, слід зазначити, що соціологічні дослідження – це процес, запорукою успіху якого є ефективна взаємодія всіх учасників цього процесу (безпосередньо дослідницької групи, замовника (яким переважно виступає

адміністрація університету/факультетів), респондентів (студентів, викладачів, співробітників) та розуміння кожною зі сторін важливості та користності тієї інформації, яка в результаті такої взаємодії отримується. Слід наголосити, що проведення соціологічних досліджень забезпечує зворотній зв'язок між адміністрацією ВНЗ та студентами НТУУ "КПІ". В університеті вже стало традицією здійснювати соціологічний моніторинг актуальних проблем студентської молоді, що проживають у гуртожитках, робити дослідження ціннісних орієнтацій студентства, визначати думку студентів щодо якості освітніх послуг, що надаються факультетами. Усі ці та інші проблеми знайшли своє відображення у відповідних управлінських рішеннях керівництва університету.

На наш погляд, соціологічна інформація може бути максимальною корисною і включеною в процес підготовки управлінських рішень в університеті у випадку, якщо виконуються дві умови: по-перше, ВНЗ здатен використовувати соціологічну інформацію ефективно; по-друге, наявна інформація є якісною і відповідає певним вимогам, що визначаються нормами діяльності ВНЗ. У нашому університеті обидві умови виконуються повною мірою.

А.А.Мельниченко, директор НДЦ ПС "Соціоплюс"

Активіст із ФС

Сергій Ставряні свого часу здивував однокласників із лицю "Лідер": традиційно випускники кращої математичної школи вступають на мехмат, ІПСА, ФТІ тощо. А Сергій вибрав адміністративний менеджмент на ФС. Уже четвертий рік

Сергій Ставряні

він опанує гуманітарні, економічні та інші цікаві й корисні предмети і цілком задоволений, як складається його студентська доля. За шість семестрів має лише три не "відмінні" оцінки. До того ж життя на ФС вирує: тут проводять студентські наукові конференції, Дні науки, здобувають навички практичної роботи, вміють відпочивати і розважатися. В усіх цих подіях Сергій бере активну участь. Зокрема, жодний захід, зорганізований Українським центром гендерної освіти, не обходиться без його організаторських здібностей та посильної допомоги.

На практику Сергія запросив А.А.Мельниченко – директор НДЦ прикладної соціології "Соціоплюс". Тут він навчився проводити опитування та обробляти результати, а ще – спілкуватися з людьми, яких інтерв'ював, бути розважливим і толерантним. Практичну роботу "на землі", вважає четвертокурсник, не замінить найдосконалішими теоретичними викладками.

Молодого соціолога вдається успішно поєднувати навчання з громадською роботою в правлінні НТСА університету. Днями він з товаришами організував чемпіонат КПІ з "Брейн-рингу". Він – кандидат у майстри спорту з шахів, член збірної нашого університету з шахів, яка за його участю неодноразово ставала переможницею міської першості вузів. Любить Сергій грати у футбол, зачитується серйозною художньою літературою, звичайно, якщо є час, якого катастрофічно не вистачає, – адже стільки цікавого навкруги. І взагалі, студент вважає, що правильно вибрав місце навчання, адже в НТУУ "КПІ", а особливо на ФС, молодіжні ініціативи мають всіляку підтримку і розуміння.

За успіхи в навчанні та активну участь у громадському гендерному русі Сергія Ставряні нагороджено Грамотою Управління освіти і науки КМДА, Подякою Київського міського голови.

Н.Вдовенко

Днями українські скляри та керамісти мали нагоду ознайомитись з новими та вдосконаленими традиційними технологіями галузі. У рамках виставки «Скло та кераміка» пройшла конференція, присвячена підприємствам склокерамічної галузі історичної області Франції Лімузен. Між іншим (примітка для автомобілістів), назва марки "Лімузин" походить саме від назви цього регіону.

Місто Лімож відоме як столиця емалей не лише спеціалістам галузі. Французькі художні виробы з міді з розписом непрозорою емаллю називалися лімозькими емаллями. Розквіт їх виробництва припадає на XV-XVII сторіччя. Нині під емаллю розуміють міцне склоподібне покриття, що наноситься на металевий предмет і закріплюється відпалом. Художні емалі застосовуються для оздоблення предметів, зображення мініатюрних портретів тощо. Розрізняють виїмчасту емаль (емаль заповнює виї-

мки в металі), перегородчасту (заповнює проміжки між металевими стрічками, напаяними ребром на поверхню металу), емаль по скані, прозора емаль (з просвічуванням через шар емалі, прикрашеної рельєфом або гравіруванням, поверхні металу) і розписна (живопис виконується кольоровими емаллями або вогнетривкими фарбами на емальованій поверхні).

Давні традиції знаменитих лімозьких емалей продовжує єдина у Франції фірма з виготовлення емалей для покриття міді, срібла та золота SOYER ENAMELS (ЕМАЛІ СОЙСРА), генеральний директор якої й виступив з доповіддю на конференції. Цікаво, що фірма була створена у XIX сторіччі Луї Сойером (Soyer) і тривалий час (до 1968 року) належала родині Сойєрів, потім перейшла до родини Куаф (Coiffe), була розділена між родичами і у 1998 році зібрана по частинах нинішнім директором. Необхідно відзначити економічний успіх компанії, який базується на досконалості технології. До особливостей останньої можна віднес-

ти двостадійність варки (варка безбарвного скла, так званого «кришталю», та суміші «кришталю» з пігментом), відносно висока температура варки на другому етапі (1450°C), нетрадиційні печі. Необхідно зазначити, що лімозькі виробники не відмовляються від використання свинцю як безпечного для здоров'я компонента. Він і досі забезпечує найкращий колір емалям. Хоча піклування про робітників зна-

СКЛОКЕРАМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОВІНЦІЇ ЛІМУЗЕН

ходить на належному рівні. Крім застосування вентиляції робочого приміщення, робітники підприємства працюють в масках з трьома фільтрами. Про досягнення фірми годі й говорити – лімозькими емаллями оздоблені виробы Ферберже, циферблати швейцарських годинників, медалі, герби.

У рамках виставки було представлено компанією P.P.A. (Porcelaines Pierre Arqie) лімозький фарфор, історія якого сягає глибин. Відкритий Марко Поло в Китаї, так званий «твердий» фарфор, який розвивався в Китаї в епоху Тан, зберігає свої секрети понад чотири сторіччя. Епоха китайської імператорської династії Тан (618 – 907) була заснована Лі Юанем. Правління династії було підірвано селянською війною 874 – 901 років і боротьбою між різними групуваннями правлячого класу. Італійський мандрівник Марко Поло (близько 1254 – 1324) в 1271 – 1275 рр. здійснив мандрівку до Китаю, де прожив близько 17 років. У 1292 – 1295 рр. морем повернувся в Італію. Написана з його слів «Книга» (1298 р.) – одне з перших джерел знань європейців про країни Центральної, Східної та Північної Азії.

В Європі з XVI сторіччя виготовляли так званий «м'який» фарфор (без каоліну). «Твердий» фарфор на початку XVIII сторіччя винайдені Г.Боттером і Е.Чирнгаузом в Саксонії (Середньовічне князівство в середній Германії, в 1806 – 1918 рр. – королівство зі столицею м. Дрезден), де незабаром виникло виробництво мейсенського фарфору (вироби першого в Європі фарфорового заводу). У Франції виробництво фарфору з'явилося в 1768 р. з відкриттям каолінових покладів на території Лімузену. Перша фабрика,

створена Турго (Turgot), дала початок довгій історії креативності і «know-how», що зробило Лімож світовою столицею фарфору. Компанією P.P.A. було представлено виробництво декоративних скриньок та предметів колекціонування з лімозького фарфору. За свідченням виробників, довговічна традиція лімозьких фарфорових декоративних скриньок розпочалась, коли мадам Помпадур стала їх колекціонувати. 11 робітників компанії працюють над виготовленням продукції. За рік дана компанія випускає лише близько 2000 одиниць продукції унікального дизайну, власного серійного номеру з підписом P.P.A.

Якщо говорити про передові технології, то цікавою подією на конференції було представлення лазерних машин фірми CARLASE (КЕРЛАЗ) для нанесення кольорів на речовину (скло і кераміку). Ця технологія застосовується для маркування та художнього оформлення різних типів поверхонь.

Мінеральний порошок, що містить керамічний пігмент, фрити та домшки, у формі водяного розчину розпилюється на поверхню продукту. Зображення, що пройшло комп'ютерну обробку, переноситься на поверхню лазером, а залишковий порошок досить легко видаляється вручну або автоматично. При цьому нанесення малюнка завершується без додаткового спікання. Таким чином друкуються навіть штрихові коди, матричні коди й номери, зображення для відслідковування продукції тощо. Технологія дозволяє наносити зображення всередині виробу, причому залишається можливість використання продукції для збереження харчів. Можливе нанесення зображення при наповненій ємності без псування внутрішнього продукту. Цікаво зазначити, що фірма має десять робітників (8 з яких – інженери) і за чотири роки роботи визнана однією з кращих у Франції.

Тож, пізнаючи закордонні технології, хотілося б розвивати й свої, тим більше, що для високотехнологічного виробництва потрібна невелика кількість персоналу.

Тетяна Петренко, студ. ХТФ

Архістратиг Михаїл

Він є покровителем і патроном нашого міста. Його зображення прикрашає герб Києва з 1782 р.

Собор Архістратига Михаїла (21 листопада) — головне із свят на честь ангелів. У православних воно присвячено святому Михаїлу, начальнику війська небесного. За стародавніми переказами, сатана, колись світліший від усіх духів небесних і названий Люцифером, впав у себелобство й гордість, злобу і заздрість. Він спокусив багато інших духів. Архангел зібрав військо благочестивих ангелів і розпочав війну проти тих, хто уособлював зло й підступність. Зміг та його війни запекло воювали проти світлого війства, та не витримали. Стало мало місця на небі двом протидіючим силам, і скинутий був додолу сатана разом зі своїми обманутими ангелами. З тих пір ангели слідкують за кожною людиною, надають сили земній владі й зміцнюють душі тих, хто бореться проти лиха та похотей. Ангели сили, сповнені божественної міцності, творять великі чудеса. Ангели власті мають особливу владу над злими духами, відганяють їх.

Кожна людина має власного ангела-хоронителя, який дається християнину при хрещенні. Він охороняє нас від усякого зла і навчає правильного християнського життя, але лише за нашого бажання стати кращими й доскональшими. Прагнемо цього.

В. Найденко

Фізична культура і спорт у ВІТІ

Підготовку гармонійно розвинутого офіцера, здатного стійко переносити тривалі фізичні навантаження та нервово-психологічні напруження в екстремальних ситуаціях забезпечує система фізичного виховання, що проводиться у ВІТІ у формі практичних занять, ранкової фізичної зарядки, спортивно-масової роботи, фізичного тренування в процесі навчально-бойової виучки та самостійних вправ.

ких та курсантських підрозділів із десяти видів спорту (біг на 100 м, 1 км та 3 км, підтягування на перекладині, подолання смуги перешкод, гирьовий спорт, багатоборство ВСК, міні-футбол, настільний теніс, шахи), серед факультетів з 6 видів (легка атлетика, гирьовий спорт, багатоборство ВСК, міні-футбол, волейбол, баскетбол), серед офіцерів та прапорщиків постійного складу — з 8 видів (підтягування на пере-

світу зі спортивною радіопеленгацією у своїй віковій групі.

У 2005 році команда інституту стала переможцем Спартакіади НТУУ «КПІ» з кросу та посіла 2 місце в змаганнях з гирьового спорту на першості м. Києва.

Особовий склад інституту бере активну участь у Спартакіаді Печерського району «Під золотими куполами Печерська» серед студентів та Спартакіаді «Здоров'я» серед співробітників та викладачів ВВНЗ. Команда інституту в 2005 році посіла 3 місце в змаганнях з волейболу, міні-футболу, настільного тенісу, легкої атлетики серед студентів та загальнокомандне 3 місце серед викладачів.

За підсумками 2004 – 2005 рр. підготовлено 5 кандидатів у майстри спорту та 48 спортсменів першого спортивного розряду.

Із часу створення у ВІТІ НТУУ «КПІ» підготовлено одного майстра спорту та 9 кандидатів у майстри спорту України.

Із започаткуванням у 2001 р. фондом Андрія Первозванного спортивно-інтелектуального конкурсу «Патріот» серед ВВНЗ силової структури Київського регіону, які включають змагання з гирьового спорту, міні-футболу, волейболу, підтягування на перекладині, стрільби, рукопашного бою, легкої атлетики, військово-спортивну естафету тощо, команда інституту неодноразово виборювала загальнокомандні призові місця. У 2005 році команда інституту стала бронзовим призером змагань, а курсанти В.М.Яцун, О.В.Чорний посіли перші місця в змаганнях із гирьового спорту та рукопашного бою у своїй ваговій категорії.

За інформацією гуманітарного відділу ВІТІ

Під час змагань на першість ВІТІ з бігу

Для цього є відповідна навчально-матеріальна база з фізичної підготовки та спорту: спортивний зал, зал рукопашного бою, тренажерний зал, стрілецький тир, гімнастичні містечка, майданчики для гри в міні-футбол, баскетбол, волейбол, смуга перешкод тощо. Також заняття курсантів проходять у спортивному комплексі НТУУ «КПІ».

Щорічно в інституті проводиться спартакіада серед студентсь-

кладнін, біг на 1 км, човниковий біг 10х10 м, стрільба з особистою зброєю, волейбол, міні-футбол, настільний теніс, шахи).

На кафедрі фізичної підготовки та спорту працюють досвідчені педагоги-вихователі: кандидат педагогічних наук, доц. І.І.Путівський, майстер спорту; працівники ЗСУ О.С.Андреев, Ю.І.Сурнін, а також заслужений майстер спорту України працівник ЗСУ Віктор Степанович Коршунов, який у 2004 році став чемпіоном

Євген Георгійович Таранченко

Не стало Євгена Георгійовича Таранченка...

Ця приголомшуюча звістка боляче вразила серце кожного, хто його знав. Людина чесна, сумлінна, він був небагатослівним, стриманим, надавав перевагу вчинкам, а не пустим балачкам.

Більша частина науково-творчого й педагогічного життя Євгена Георгійовича пройшла в Національному політехнічному університеті. Сюди прийшов він молодим, енергійним фахівцем-практиком; тут захистив свою неординарну кандидатську дисертацію, професійно зростав від викладача до доцента, провідного спеціаліста з питань системного аналізу, управління, програмування та ін.

Таких людей дехто називає скромними, що в наш прагматичний, жорстокий час інколи звучить більше як вада, аніж чеснота.

Проте Євген Георгійович Таранченко був не просто скромною людиною. Насамперед, він був уособленням справжнього інтелігента, для якого категорії Порядності, Честі, Сумління є не пустопорожніми фразами, а нормою і способом життя. Саме ці духовні настанови перейняв він від своїх батьків. Народився Є.Г.Таранченко напередодні війни у Києві, в родині відомого хорового диригента Юрія Таранченка. Від Бога Євген Георгійович був наділений багатьма талантами. Він міг стати мистецтвознавцем, бо мав природне відчуття смаку, кольору, гармонії краси. Володів тонким музичним слухом, чудовим голосом і пластикою рук. Мав бути прекрасним піаністом, бо навчався гри на фортепіано в одного з найкращих київських піаністів Б. Щупака. Уже тоді естетичні смаки Є.Г.Таранченка формувалися в особливому мистецько-творчому оточенні сім'ї, куди входили композитори Борис Лятошинський, брати Платон і Георгій Майбороди, співак Борис Гмиря, художники Михайло Деревус і Катерина Білокур.

Позаяк аналітичний розум Євгена Георгійовича, прагнення в усьому дійти до сутності явищ брали своє. Після довгих розмірковувань він обирає технічні науки. На цей вибір, безперечно, вплинуло загальне захоплення відкриттями науково-технічної революції 50-х – початку 60-х років, які оволоділи нашим тогочасним суспільством. Близьке закінчивши київську середню школу № 92 – відому «кузню» української інтелігенції, – один з небагатьох одержав золоту медаль, вступив на факультет електрифікації Національної сільськогосподарської академії.

Як і більшість його друзів, Євген Георгійович належав до особливого покоління дітей війни. Вони входили у життя, будучи зовсім юними. Але суворота школи війни і повоеєнних років рано зробили їх дорослими, наділила великим соціальним досвідом. Разом зі своїми ровесниками, Євген Георгійович пройшов кризу тяжкіх годин будні далекої евакуації, радісно-переможну відбудову Хрещатика, романтику освоєння цілих земель, палкі дискусії між «фізиками і ліриками». Їх власна біографія була біографією України другої половини ХХ ст. Нетривала хрущовська відлига сколихнула їхню молодечу енергію, сформувала безкомпромісність громадянської позиції, почуття відповідальності за власні слова і вчинки. Відтепер кожний їх крок був ніби освячений романтичною вірою в демократичні ідеали, любов'ю до людини. Таким був і залишився Євген Георгійович. Від своїх вчителів і родини перейняв він необхідність постійного самовдосконалення, високого професіоналізму. Здавалося б, більш як 30-річний викладацький досвід давав йому право читати свої курси по «найждженій колії». Проте високі

критерії, які він висував до студентів і, насамперед, до самого себе, спонукали його постійно багато годин проводити в бібліотеках, готуватися до кожної лекції чи практичного заняття. На його письмовому столі залишилися великі стоси написаних ним конспектів лекцій, методичних розробок, плани нових курсів. До своїх численних студентів ставився вимогливо, з великою повагою, вбачаючи в кожному з них особистість. Як куратор опікувався проблемами кожного, готувався завжди прийти на допомогу. В разі необхідності – переконував, іноді – сварив. Але завжди був доброзичливим, справедливим. За це поважали і любили Є.Г. Таранченка студенти. Ці ж якості цінували в ньому і колеги. Недарма упродовж багатьох років обирали його до профспілкового комітету, роботу в якому Євген Георгійович вважав не менш важливою. Він був чуйним і уважним до кожного члена колективу, пам'ятав про кожного ветерана, переймався найдрібнішими питаннями побуту, здоров'я, нікого не

забував ні в радості, ні в горі. У розмові з ним кожний знаходив підтримку й допомогу. Таким же чуйним він був і у своїй сім'ї, родинному колі.

А ще свято любив Україну, був справжнім, а не галасливим патріотом. Ще задовго до успішних наказів одним з перших у вузі почав свідомо застосовувати у своїх лекціях тоді ще мало розроблений український науково-технологічний апарат.

Досконало знав нашу історію, культуру, був енциклопедично освіченою людиною. Багато років збирав свою унікальну кількатисячну бібліотеку, де не було випадкових книжок і який міг би позаздрити будь-який колежонер.

Розраду і спокій знаходив не тільки в книжках, а наодинці з природою. Чимало мандрував Україною, усамітнювався на риболовлі в улюбленій Конча-Заспі. Знав і любив трави, квіти, дерева і птахів. Шанував народні звичаї й обряди, багато розповідав про них. В останні роки став активістом товариства «Просвіта», де знайшов своїх однодумців...

... Ще сімнадцятирічним юнаком Євген Георгійович разом з матір'ю та молодшим братом у складі української делегації побував на Всесвітньому фестивалі молоді і студентів у Москві – події по тих часах вражаючій, яка асоціювалася в постсталінські роки з проривом до нових норм людського співбуття. Там одержав значок із зображенням голуба, що стрімко злітав у небо. Цей значок Євген Георгійович ще довго потім носив і дбайливо зберігав, як символ свободи і краси юнацького поривання.

Нині, подібно до цього світлого птаха, він і сам раптово відлетів у кращі світи, аби там знайти вічний спокій. Нам же лишив по собі добру пам'ять і глибоку вдячність. А головне – наставою бути чуйними, людяними, берегти одне одного.

В.І. Костюк, д.т.н, проф., зав. каф. технічної кібернетики

ПАДАЕТ СНЕГ

Падает снег
белый, пушистый.
Падает счастьем,
Мягко, легко, неспешно, неслышно...

Падает, падает
чудом снежинок,
вечностью холода,
Падает нежной хрустальной улыбкой
Нашего города.

Нет больше улицы
серой и будничной.
Нет больше времени...
Спряталось все за заснеженной улочкой,
Там... в переулочке.

Есть только снег,
прилетевший из облака,
к нам на свидание,
Чтоб захватить, покорить и сразить нас...
ОЧАРОВАНИЕМ!

Ольга Оксюк, студ. ПІСА

КПІ, 21 листопада 2005 р.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221

☎ гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ГНАТОВИЧ

Редактор
Н.С.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.І.БАКУН

Комп'ютерний набір
Л.М.КОТОВСЬКА

Коректор
О.А.КЛІХЕВИЧ

Ресстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня АТЗТ«Атопол»,
м. Київ, пр. Московський, 9

Тираж 1500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.